

Boğumlanma

Ünlü ve ünsüz sesleri tam bir belirginlikte seslendirebilenler sağlam boğumlanma yaparlar. Boğumlanma yeteneğimizin gelişmesi için ses organlarımızın zorlandığı tekerlemeleri bol bol seslendirmemiz sorumuzu çözmemize yeterli olacaktır. Aşağıda önce ünlüler ve ardından ünsüzlerin esas alındığı tekerleme örnekleri verilmiştir. Bu tekerlemeleri hatasız ve çok rahat okuyabilecek şekilde tekrar etmelisiniz. Boğumlanma yeteneğinin gelişimi için her türlü metnin bol bol okunmasını tavsiye ediyoruz.

ALİŞTİRMA: BOĞUMLANMA

Ünlüler

(A) Abana'dan Adana'ya abarta abarta apar topar ahlata ağdalı avuntucu ahmak Ahmet'in avandanlıklarını aparanlardan Acar Abdullah ile akıllı Abdi akşam akşam bize geldi. Al bu takatukaları, takatukacıya takatukalamaya götür. Takatukacı takatukaları takatukalamam derse takatukacıdan takatukaları takatukalamadan al getir.

(ı) Iğdır'ın ıgil ıgil akan ılıman ırmağının kıyıları iklim tıklım ılgın kaplıdır.

(o) Okmeydanı'ndan Oğuzeli'ne otostop yap; Oltu'da volta at, olta al; Orhangazi'de Orhanelili Orhan'a otostopluk öğret; sonra da Osmancıklı Osman'a otoydu, totoydu, fotoydu, dök!

(u) Uluborlulu utangaç Ulviye ile Urlalı uğursuz Ulvi uğraşa uğraşa Urfa'daki urgancılara uzun uzun, ulam ulam urgan sattılar.

(i) Ibibiklerin ibiklerini iyice iyileştirmek için Istinyeli istifçi Ibiş'in istif istiridyeleri mi, yoksa, Iskilipli Ispinoz işportacı Ishak'ın işliğindeki ibrişimleri mi daha iyi, bilemiyorum. İbişle Memiş, mahkemeye gitmiş, mahkemeleşmiş mi, mahkemeleşmemiş mi?

(e) Eğer Eleşkirtli eleştirmen Eşref ile Edremitli Bedri'yi Ege'nin en iyi eğercisi biliyorlarsa, ben de Ermenekli Erdem Ergene'nin en iyi elektrikcisidir derim.

(ö) Özbezön'ün özbeöz Ödemişli öngörülü öğretmeni Özgüraslan ile Özgüslan özellikle özerk ön öğretimde öylesine özverili, övünç verici ve övgüye değer kişiler ki, hani tüm öğretim örgütleri içinde en özgün örnek onlardır diyebilirim.

(ü) Ürdünlü ünlü üfürükçü Üryani, Ünye, Üsküdar, Ürgüp üzerinden ülküdeşlerine üstüğü, üstübeç, üvez, üzüm, üzengitaşı ve üzünç götürürken, Üveyik'ten ürüyerek, üvendirelerini sürüyerek yürüyen uçkağıtçı ütücülerin ürküntü üreten ünü batasıca ünleleriyle ürküverdi.

Ünsüzler:

(f) Farfaracı Fikriye ile favorili fasa fiso Fahri Fatsalı Fatma'yı görünce, fesleşenci feylesoy Feyyaz'ı, fındıkçı Ferhunde'yi anımsayarak feveran ettiler. Felemenkte Felemenklerin Felemenkçe mi konuştuklarını düşünce düşünce fertliği çektiler.

(p) Pohpohçu pinti Profesör pofur pofur pofurdayarak hınçla tunç çanak içinde punç içip pülverizatör prospektüsünü papazbalığı biblosunun berisindeki papatpa buketinin bu yanına bıraktıktan sonra pâlas pandiras Pülümürle Pötürgeden getirdiği pörsük pötikare pöstekiye Paluluların Pıtırıcık pazarında partenogenes pasaparolası ile pertavsız pervasız pervaz peysajını ve peronospora pestenkerani pestilini posbiyıklı

pisboğaz pedegoga Pınarbaşında beş etti.

(m) Marmara'daki Karmarisli mermerciler mermerciliği meslek edinmişler, ama Mamak'taki mamacılar

manyetizmacılıkla marmelâtçılığı meslek edinememişler.

(v) Vırvırcı Vedia ile vıdı vıdı Veli velinimeti vatman Vahit e vilâyette veda edip Vefâ ya doğru vaveylâsız, velevasız velespitte volta vururlarken voleybolcu Vatran virtüöz Vicdanî ve Viranşehirli vatansever viyolonselist Vecibe ile karşılaştılar.

(b) Babaeskili babacan Bahri Beberuhi Bedri ile bıyıksız bıçkıcı bingıldak Bahir'in Bigadiç'teki bonbon bonmarşesine varmışlar, o adadakilerin yüzlerine bön bön bakarak, büyüü büyük buhurdanlığı buğulu buğulu boşaltıp bomboş bırakmışlar, sonra da Bodrumda gözden kaybolmuşlar.

(s) Sazende Şazi ile zifoz Zihni zaman zaman sizin sokağın sağ köşesinde sinsi sinsi fiskoslaşarak sizî zibidi Suzi'ye sonsuz ve sorumsuz sorgun ederler. Sason'un susuz sazlıklarında badece soğanla sarmısak yetişebileceğini söyleyen Samsunlu sebzecilerin sözüne sizler de sessizce ve sezgilerinize sığınarak inanabilirsiniz.

(ş) Şavşatlı Şaban, Şarkışlalı şipşakçı Şekip, Şişhaneş'den şeytankuşunu, şiş şiyeyi şişlemiş, şiye keşişe şiş demiş.

(ç) Çatalağzı'nda çatalsız Çatalcalı çatalcının çarpık çurpuk çalçene Çoruhluya çarptırmasına ne dersin? Çatalca'da topal çoban çatal yapıp çatal satar, nesi için Çatalca'da topal çoban çatal yapıp çatal satar? Karı için Çatalca'da topal çoban çatal yapıp çatal satar. Çarık çorap dolak, ben sana çarık çorap dolak mı dedim.

(l) Leyla ile Lalelili Lale'ye leblebi ile likör ikram etmiş. Lüpçüler, lütfen lüzumlu lüzumsuz lakırdıları bırakın da lüzferle rızık, rot, rop, rint, ring, ray, radyoaktivite nedir diye konuşun.

(z) Zonguldaklı Zaloğlu Zöhre'nin kızı Zühal zibidi Zeki'ye ziyafet zerketti.

(s, t, z) Sedat Tınaz'ın tasası suratsız teyzesine rastlama sezen sıska sülük tazısını tuz tortusu tütsüsüne tutmasıydı.

(ş, s) Şu köşe yaz köşesi, şu köşe kuş köşesi, ortadaki soğuk su su şişesi.

(c) Cemil, Cemile, Cemal cumaları cilacı cüce Canip'in cicili bicili cumbalı ciltevinde cümbür cemaat cacıklı civcivle cücüklü cacık yerler sonra da Cebecili cingöz coğrafyacının cinci ciciannesinin cırcırböceğini dinlerler. Ocak kıvılcımlandırıcılarından mısın, kapı gıcırdatıcılarından mısın? Ne ocak kıvılcımlandırıcılarındım, ne kapı gıcırdatıcılarındım.

(d) Dadaylı dadımın Dodurgalı düdük delisi dedesi diline doladığı dedbebeli dedim dedisiyle dırdırını dilinden düşürüp de bir kez olsun doya doya düden diyemeden, düdenin dallara doldurduğu doyumlu yemişlerden doyasıya yiyemeden darıdünyadan göçüp gitti.

(k -i-u) Kilisli kikirik kilimci Kilizmanda'ki kilitli kilisede kimliğini kimseye sezdirmeden kucak kucak kuskuslu kuşkonmazı kukumav kuşuna, kişiliksiz kulağakaçan kirliğ kirloz kirpiye de Kuşadası'nın kuşhanesindeki kuşbaşı kuşbazla birlikte önce kişnişli kuşüzümünû, sonra da Kumla'nın kumlu kumlu kuşkirazını yutturmuş.

(k-ı-i) Kınıklı kılıbık kırpıntı Kıyasettin, Kırımlı kıkuyruk kıtmiri kıkır kıkır kıkırdatarak küskütük küçümen küfeci külhaniyle külüstür Kürşat'ı külünlü küngür üstüne küttekek devirdi. Kırıkhandaki kırıkçı kırçıl kargın kırıgın kırıkçısı kırmızı kırda kıkır kıkır kırıkdayarak Kırımlı kırıkdağcının kızıl kırlangıçlarını kışın kırlarda Kırgızlı kırpıntıcı kırışık Kırimtov'un kırıkıraklarıyla besliyormuş.

(k-o-ö) Koca kokoz kokainman kokorozlana kokorozlana Kazablankalı kozmonota kök, kok, köken, kokot, kök sökmek, kokoreç, kökmantar, köknar, köçekçe, körkandil,

krematoryum, kösnüklük ne demek diye sormuş.

(y) Yalancıoğlu yalıcık yayladığının yahnisini yağsız yiyebilirse de yayladığının yağlı yoğurdundan, Yüksekova'nın yusyumru yumurta yumurtlayan tavuklarından, bir de yörük ayrıniyla yufkasından asla vazgeçemez.

(g) Güneyli girgin gammaz Galip Gaziantep'te güpegündüz galeyana gelmiş de Gülgiloğlu Gaziantep'li gazup gazinocuyu Gölköylü gitaristle birlikte Gümüşhane'ye göndermiş. Geçen gece Gemerek'ten Gediz'e gelen Gebzeli gezginci gizemcilerden gitarist general Genzel, gençlere, gerçekdışılıkla gerçeklik dışı ilişkiler arasında ne gibi bir geçerlilik gerçekliği olduğunu sordu.

(k, g) Galata kulesi kapısı karşısındaki kuru kahvecinin gıgısı çıkık, dişi kırık, kurbağa kafalı, karakoncolos kalfası Hakkı karışıklığa getirip kahveye kavruk kakule kırığı kattı.

(h) Hahamhanede hahambaşı hahamı homur homur homurdandır görünce, hemencecik heyecanlandı, hızlandı, hoşnutsuz hırçın halhallerle halkaları, halatları hallaçlara verdi.

(b- p- d-y) Batı tepede tahta depo dibinde beytutet eden pullu dede tekkesinden matrut bitli Vedat, dar derede tatlı duttan dürülü pide yutup pösteki dide dide dört ayda dört türlü derde tutuldu.

(b-p) Bir pirinci birinci buluşta bir inci gibi birbirlerine bağlayıp Perlepe berberi bastıbacak Bedri ile beraber Bursa bağrına parasız giden bu paytak budala, basası topal Badi'den biberli bir papara yedi.

(b-d) Baldıran dalları ballandırmalı mı, ballandırılmamalı mı? Sonra o bala daldırılan baldıran dalları dallandırılmalı mı, ballı dalla dallandırılmamalı mı?

(t-d) Titiz, temiz, tendürüst dadım; tadını tattığı tere demetini dide dide dağıttı da hiddetinden hem dut dalında takılı duran dırlıttı düdüğünü öttürdü, hem de didine didine dedim dedi, dedim dedi dedi durdu.

(t-ç-s) : Üstü üç taşlı taç saplı üç tunç tası çaldıran mı çabuk çıldırır, yoksa iç içe yüz ton saç kaplı çanı kaldıran mı çabuk çıldırır? Üç tunç tas has kayısı hoşafı.

(t-k) AI bu takatukaları takatukacıya takatukalatmaya götür. Takatukacı takatukaları takatukalamam derse, takatukacıdan takatukaları takatukalatmadan al gel.

(l-d-n) Elalem bir aladana aldı aladanalandı da biz bir aladana alıp aladanalanamadık.

(k-r) : Kırk kırık küp, kırkının da kulpu kırık kara küp.

(k-r-d) A be kuru dayı, ne kuru sarı darı bu darı a be kuru dayı?

(b-m-ş) : İbiş'le memiş mahkemeye gitmiş, mahkemeleşmiş mi, mahkemeleşmemiş mi?

(d-l-t-r-k) Şu karşıda bir dal, dalda bir kartal; dal sarkar, kartal kalkar; kartal kalkar, dal sarkar. Dal kalkar, kartal sarkar, kantar tartar. Şu karşıdaki kara kuru kavak, karardın mı ey kara kuru kavak, sarardın mı ey kara kuru kavak!

(s-k) Bu yoğurdu sarmısaklasak da mı saklasak, sarmısaklamasak da mı saklasak.

(m-y-l) Bu yoğurdu mayalamalı da mı saklamalı, mayalamamalı da mı saklamalı?

(b-ş-z) Sizin damda var beş boz başlı beş boz ördek, bizim damda var beş boz başlı beş boz ördek. Sizin damdaki beş boz başlı beş boz ördek, bizim damdaki beş boz başlı beş boz ördeğe : siz de bizcileyin beş boz başlı beş boz ördek misiniz demiş.

(d-p-k) Değirmene girdi köpek, değirmenci çaldı kötek; hem kepek yedi köpek, hem kötek yedi köpek.